

ENTREVISTA A ROBERT TORNABELL, professor emèrit d'ESADE

«Espanya ja està en una devaluació interna»

Acaba de publicar el llibre 'El día después de la crisis' (Editorial Ariel).

JOAN TAPIA

EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 6.03.10

A Barcelona es passava gana i durant la guerra els pares el van enviar a Salt (era un altre Salt). Va tornar als 11 anys, després d'aprendre a llegir pel seu compte, i va començar a treballar. És professor mercantil i economista. Va ser professor d'Anàlisi matemàtica i el 1967 va marxar a Veneçuela. El 1974 va fitxar per Esade, on ha estat professor de finances i degà de l'escola de negocis. Es va reciclar al famós MIT i va fer classes a la Xina. Ha escrit diversos llibres; tres, amb Isidre Fainé.

-Crisi. ¿On som?

-Primer va ser la bancària. S'ha superat només en part. Després, la caiguda de l'economia real. Més tard, l'atur. No s'ha tancat cap de les tres. I a Espanya l'atur és molt greu.

-Alguns països ja creixen.

-La Xina i algun altre. La UE i els EUA surten de la recessió, però Alemanya es va estancar al quart trimestre.

I l'atur no baixa enlloc.

-¿Hi ha por?

-Menys que a finals del 2008. Ara es tem una sortida lenta de la recessió. Per això els bancs centrals no apugen tipus. La Reserva Federal els mantindrà al voltant de 0,125%, un tipus molt baix, bastants mesos més.

-Tipus baixos i sequera de crèdits.

-A Espanya bancs i caixes estaven millor. S'han hagut de quedar immobiliàries i tenen un excés de crèdit hipotecari. I estan endeutats als mercats internacionals.

-El Banc Central Europeu (BCE) dóna liquiditat.

-Els bancs estan espantats. Si l'atur no baixa, la morositat de les hipoteques pujarà fins al 2011. I la liquiditat que obtenen a l'1% del BCE la inverteixen en deute públic dels estats al 4% o 5%. Guanyen tres punts sense risc.

-¿I l'ICO?

-No té xarxa d'oficines. El 2009 van augmentar les dotacions, però la banca privada col·locadora havia de compartir risc. Només es va fer servir una part dels recursos.

-Ara l'ICO assumirà tot el risc en crèdits de fins a 200.000 euros.

-És un pas endavant positiu, però està lluny de ser la solució.

-¿Per què?

-Beneficiarà les petites empreses, però no el gran nombre de mitjanes.

-¿I?

-Si no poden descomptar paper, s'ofeguen. I puja l'atur.

-¿Quan sortirà Espanya de la crisi?

-La de 1993-95 va ser horrible i l'atur va arribar al 24%. Però vam devaluar tres cops, l'exportació es va recuperar i Catalunya va arrossegar

Espanya.

-¿I ara?

-L'euro ha sigut magnífic per al nostre creixement recent, però no podem devaluar. Ho diu Krugman, el premi Nobel: la medicina espanyola és amarga perquè no podem devaluar.

-¿Sortir de l'euro?

-Una bogeria. No podríem finançar el deute i tot seria pitjor.

-¿Llavors?

-Espanya ja està en un procés de devaluació interna. Moltes empreses ajusten plantilles, retallen salaris, redueixen costos i abaixen preus.

-Més dur que amarg.

-Encara seria més greu no fer-ho, perquè cauríem en una depressió terrible. La devaluació interna implica certa deflació i guanyar productivitat. Però no sóc pessimista.

-¿Per què?

-El que ha passat a la Seat n'és un exemple. Els treballadors accepten ajustos salarials a canvi del manteniment de l'activitat. Els sindicats saben de què va. I són responsables.

-¿La reforma laboral?

-L'important és que la negociació col·lectiva s'adapti al terreny. Que les empreses puguin pactar convenis propis amb els ajustos necessaris.

-Diuen que Zapatero parla de negociar per no enfrontar-se als sindicats.
-No faig judicis polítics, però la conflictivitat per imposar les reformes no ajudaria a sortir de la crisi. El Govern ha de ser responsable.

-¿Què li semblen les ajudes fiscals a la rehabilitació de vivendes?
-Bé, però s'hauria d'haver fet molt abans. A finals del 2007.

-¿Què faria ara?
-França ha decidit reduir l'IVA per al turisme. I traspasar al sector privat la inversió en infraestructures. Així es compensa la caiguda de la inversió pública.

-¿Ens passarà el mateix que a Grècia?
-No. El nostre diferencial amb el bo alemany a 10 anys és del 0,8%, pel 3% de Grècia. I la prima de l'assegurança de risc també és molt més baixa.

-¿Suspendrà pagaments, Grècia?
-Viurà una tragèdia grega. Ha d'apujar impostos brutalment (IVA al 21%), abaixar salaris, congelar pensions... Però la UE l'ajudarà.

-¿Sí?
-Gran part del deute grec és en bancs de França i Alemanya, dos països que no poden afrontar un altre salvament dels seus bancs.